

۵۲ ۶۷

دانشگاه تهران

رشته علم اجتماعی

رشته فرعی - آمار و مکانیک

پایان نامه

برای دریافت درجهٔ لیسانس

موضوع :

بررسی دموکراتیک تغییر سن ازدواجه

براهنمائی :

استاد محترم جناب آقای دکتر مهدی امانی

تهیه و ترتیب از :

شهرلا کاظمی پور

خرداد ماه

دانشگاه تهران
۱۳۵۱

نهرست مند رجات

<u>صفحه</u>	<u>موضوع</u>
۱	مقدّمه
	فصل اول
۴	۱ - ازد راج و تحول خانواده در ایران
۷	۲ - صور ازدواج در ایران مختلف
۱۱	۳ - تاریخ ازد راج و وظایف آن
۱۴	۴ - اشکال ازدواج
۱۵	۵ - خانواده رازد راج در جهان امروز
۱۵	۱) خانواده در کشورهای صنعتی (کانادا؛ آلمان، انگلستان، آمریکا، فرانسه)
۲۶	۲) خانواده در کشورهای غیرصنعتی
۲۷	۶ - ازد راج در جامعه ایران
۴۳	۷ - سن ازد راج
۴۵	۸ - قوانین مربوط به سن ازد راج در ایران و جهان
۴۸	۹ - سن متوسط ازد راج
۵۲	۱۰ - سن متوسط افراد همسردار
۵۵	۱۱ - تحول وضع زناشویی در ایران
۶۲	۱۲ - بررسی بلنچ رسن ازد راج دختران
۶۳	۱۳ - تعداد کل زنان واقع در سن باروری
۶۶	۱۴ - پیش‌بینی تعداد زنان همسردار در سنین باروری
۷۱	۱۵ - نقش طول ازد راج در میزان باروری
۷۶	۱۶ - ارتباط بین سن زن و احتمال حاملگی از
۷۸	۱۷ - تحولات اختلاف سن زوجین

فهرست مدرجات

۲

۱۸	مقایسه اختلاف سن زوجین در ارلین ازدواج در ایران در دو سرشماری ۱۳۳۵ و ۱۳۴۵
۱۹	۱۹ - اختلاف سن متوسط افراد همسردار
۲۰	۲۰ - مسائل دموگرافیکی که در داخل خانواده مطرح است
۲۱	۲۱ - تعداد کل فرزندان زنده بدنیا آمده یک زن همسردار در ایران
۲۲	۲۲ - ارتباط بین سن مادر و درجه موالید
۲۳	۲۳ - ابعاد خانواده
۲۴	۲۴ - ارتباط وضع اقتصادی زنده خانواده
۲۵	۲۵ - وضع جمعیت نحال از نظر ازدواج
۲۶	۲۶ - سن ازدواج و فعالیت‌های اقتصادی
۲۷	۲۷ - مسئله ادایه تحصیلات و تأثیر آن در سن ازدواج

فصل دهم

۱۰۸	۱ - آمار مربوط به ازدواج وزناشوئی و تحول آن در تهران
۱۰۹	۲ - جنجال مهر
۱۱۳	۳ - پیشرسی ازدواج رآمار ازدواج های زوکرسن تهران
۱۱۹	۴ - آمار مربوط به ازدواج در تهران
۱۲۲	۵ - ازدواج و طلاق
۱۲۹	۶ - نکاح منقطع
۱۳۱	۷ - تعدد زوجات
۱۳۵	۸ - رابطه بین ازدواج و فحاشیتهای اقتصادی
۱۳۸	۹ - گسترش‌شانلی زنان

فهرست مند رجات

۳

۱۴۲	۱۰ - ارتباط بین سواد و میزان ازدایج
۱۴۴	۱۱ - مهاجرت و ترکیب جدید خانواره
۱۴۶	۱۲ - قرابت نسبی و دین زنجین
۱۴۸	۱۳ - سن مطلوب ازدایج
۱۵۱	۱۴ - عوامل کاهش طلاق
۱۵۳	۱۵ - هفت سال خطرناک

منابع مورخ استناده

مقدمه

تجزیه و تحلیل یک یک عوامل دموگرافیک در یک جامعه کی از مهمترین تحقیقات علمی می باشد و هرچه این تحقیقات وسیع تر و عمیق تر انجام گیرد بهتر من توانیم از اوضاع اجتماعی و جمعیتی یک کشور با اطلاع شویم . بررسی دموگرافیک تغییر سن ازدواج هم کی از مسائل مهم دموگرافیک می باشد که مورد تحقیق قرار گرفته که امید است مفید واقع گردد . سن ازدواج یکی از مسائلی هست که امروزه در اکثر کشورها و خصوصاً در کشور ما ایران توجه همه را بخود جلب کرده . چون کشورهایی که برنامه های تنظیم خانوار دارند برای کنترل جمعیت خود اجرا می کنند یکی از بیشترین هدایات آنها برای کم شدن موالید افزایش سن ازدواج می باشد .

ازدواج از نظر طبیعت به سن بلوغ نیاز دارد . اما تنها بلوغ کافی نیست . همچنانکه در دختران نقاط استوائی و مناطق حاره پیش از ۸ سالگی نشانه های بلوغ دیده می شود ولی در آن سن از نظر اسلام دختران حق ازدواج ندارند . اما ازدواج از نظر تمدن به سنین نیاز دارد که از چند راه احتیاجات تمدن را برآورده سازد .

نخست اینکه ازدواج های نولعونی و عجولانه ویا بند فرزید شدن راه را از نظر بی گیری کار و تحصیل می بندد و طبیعی است که یک کشور صنعتی بیش از هرجیزیه تخصص نیاز دارد و کسب تخصص به تحصیل کافی محتاج است و تحصیل کافی به آرامش فکر .

دوم گردش چرخ سیاست : اقتصاد و فرهنگ کشورهای متعدد بیش از همه چیز به فرزیدان متعادل و مستقر نیاز دارد . در کارگاه طبیعت استعداد پختگی فرزید پاپختگی های روانی پدر و مادر راستگی مستقیم دارد . همچنانکه آمار و بررسی ها نشان

میدهد فرزندان زوجهای نوجوان نسبت بفرزندان زوجهای ۲۵ تا ۳۰ ساله سریه‌ها ترند و در راه تفکر و تحصیل داشت کتر تحمل زنج می‌کند ریا در پیشتر خانواده‌ها فرزندان ارشد چنین هستند و بسیارند آخرین فرزندان خانواده‌ها که از همه برادران و خواهران بزرگ‌خود تواناتر و عاقل تر می‌شوند و نیاز جوامع متعدد و صنعتی به فرزندان اندیشمند بالا بردن سن ازدواج را ایجاب می‌کنند.

سوم برخوردها و بیکارهای گوناگون زندگی در محیط متعدد به شرایط بیشمار زیاد می‌باشد. یکی از آنها همبستگی و هماهنگی و تفاهم‌های بیشمار میان زوجها است که در حقیقت می‌توان به اهمیت انتخاب همسر در این امر بسیار برد و کار بر عظمت انتخاب در کارزنشائی داشت. دوسرین جوانی درستخوش احساسات مهار نشده است. در نتیجه همبستگی و هماهنگی لازم برای بیکار زندگی بدست نمی‌آید و واحد‌های چرخ جامعه که خانواده‌ها مستعد باشند فلاح می‌شود.

دلایلی که سن ازدواج را مناسب باشد تعداد جامعه می‌سازد بسیار است. ایران امروز که محیط دهقانی آن بتدریج تبدیل به شهرنشینی می‌گردد و شهرهای آن رو به صنعتی شدن است و آینده آن هم نیاز فراوان به فرزندان ویژه دارد و انگیزه‌ها و دلایل بیشماری در این باره برقی انگیزد طبیعتاً به بالا بردن سطح سن ازدواج نیازمند است. باید عوامل مختلف اجتماعی و مذهبی را در نظر گرفت و مقتضیات جامعه را مورد مطالعه قرار داد تا بتوان سن مشخصی برای ازدواج پیشنهاد کرد. سن ازدواج که خودش یکی از عوامل دموگرافیک است باعث تغییر در یکر عوامل دموگرافیک هم می‌شود. تغییر سن ازدواج در میزان باروری زنان - تعداد موالید زنده - بد نیا آمد - میزان فعالیت زنان - میزان افراد تحصیل کرده - میزان مرگ و میرزاگان - میزان طلاق تأثیر مستقیم دارد.

زنان از ۱۵ تا ۴۴ سالگی یامدت ۰۳ سال در معرض حامله شدن هستد که با تغییر سن ازدواج میزان باروری زنان تغییر می‌کند.

هرچه میزان باروری زنان کم و زیاد شود مستقیماً تعداد موالید تغییر می‌کند.

سن ازدواج در میزان فعالیت زنان مؤثر است چون در شهرها اکثر دیده شده که دختران برای فعالیت در رختاخ از خانه دیرتر ازدواج می‌کنند.

سن ازدواج در میزان تحصیلات افراد مؤثر است چون افراد اگر زودتر ازدواج کنند مجبورند در مراحل اولیه تحصیلی نرک تحصیل کنند و ادامه تحصیلات هم خودش باعث بالا رفتن سن ازدواج می‌شود.

هرچه دختران زودتر ازدواج کنند در اندازه باروری های بیشتر میزان مرگ و میر آنها بیشتر خواهد شد چون بین مرگ و میر از یک طرف و تعداد زایمانها و سن مادر از طرف دیگر ارتباطی وجود دارد.

پیشرسی ازدواج یکی از مهمترین عوامل افزایش میزان طلاق می‌باشد. چنان‌که از سال ۱۳۴۶ از هر سه دختر بچه‌ای که ازدواج کرده یک‌سوم طلاق گرفته است.

فصل اول

ازدواج و تحول خانواده

پایه گذار زندگی زناشویی ازدواج است و آن به رابطه ای قانونی عرفی یادینش گفته می شود که مرد وزن را برای شرکت دائم یا موقت در زندگی بهم می پیوندد.

از نظر جامعه شناسی فرد ساده ترین واحد آماری است که می تواند به تنهائی و با دیگران خانواده ای را تشکیل دهد. جامعه شناسان برای خانواده تعریف زیریک سقف خوابیدن یا دوریک میز غذا خوردن را جامع می دانند و ازدواج بنیانگذار این نوع خانواده است که در اداره مختلف تاریخ اشکال گوناگونی داشته است.

۱ - خانواده همسخون: این نوع خانواده ابتدائی ترین نوع آن است که ازدواج پدر و مادر با فرزندان فقط منوع بود.

۲ - خانواده شرکائی: در این شکل خانواده برادر و خواهر و حتی عموزاده های میتوانستند با یکدیگر ازدواج کنند و در نتیجه زن بوجود می آمد که نخستین مرحله تمدن بشمار می آید. زن عبارت از اجتماع یک عدد از افراد بشری است که دارای یک رئیس در موقع علیح یک فرمانده در هنگام جنگ می باشد و زن در اواسط دوره توحش بوجود آمده و در دوره بربریت رونق یافته بعد در دوره تمدن ازین رفتماست

۳ - خانواده سند یا سمیک: (دوره مادرسالاری) - مرد یک زن می گیرد و می تواند با زنان دیگر رابطه پیدا کند ولی زن از این حق محروم است. فرزندان متعلق به زن بوده است چه بعد از تقطیع رابطه یا قبل از آن از زن ارث می بردند.

۴ - خانواده وحدت زن و شوهر (دوره پدرسالاری): پدر فرزندان معلوم بوده و از اورث می بردند و مرد می توانست زن را طلاق دهد و اختیارات خانواده در دست پدر خانواده متمرکز بود.

وقتی آراییها بغلات ایران رسیدند جامعه آنها تاب نظم پدرسالاری بود و سر
نسب از پدر برده وقدرت نیز درست پدر بود وزن کد بانو و دیرخانه محسوب میشد.
سلول جامعه آرایی عبارت از گروه خانواده ها بود که دارای یک سقف و یک زمین و یک بنا
بودند. چندین خانواده تشکیل یک گروه را میدادند و تیره کوچکتر از گروه بود یعنی
مشکل از چند خانواده بود. قبیله از چندین گروه تشکیل میشد که مسکن آنها دهکده
(ویس) بوده و ریاست آن با (ویس پت) بود. همچنین یک قبیله در (گتو) بلوك سکونت
داشت. دودمان از چندین قبیله تشکیل می یافت که ریاست آن با (هیویت) بود و در دوره
های بعد همین دهیویت عنوان ساتراپی و شاهی را دارا شد.
خانواده در دوره های مختلف سلاطین ایران باستان سور متفاوتی یافته است
چنانچه در دوره ماد تریت اولاد مواظبت از اجاق خانواده بود. مردان در این دوره
می توانند چند همسر انتخاب کنند حتی زنها آنرا جزو افتخارات خود میدانستند از این
دوره دریار، طلاق اطلاعاتی درست نیست.
در دوره هخامنشی ازدواج را مقدس می شمردند. مردان می توانستند در عین حال
چندین زن داشته باشند کسانی که دارای اولاد فراوانی بودند از شاهنشاه مدارایی
دریافت می کردند. ازدواج جوانان بارضایت پدر و مادر رسموت می گرفت.
در دوره اشکانیان که چند زن بود ن معمول بوده ولی مرد نمی توانست بیشتر از یک
زن عقدی داشته باشد. مقام زن در زمان پارتی ها پست تراز مقام آنان نزد مادیها و
پارسی ها بوده است و هیچ زنی نمی توانست از شوهرش طلاق بگیرد در صورت مرگ شوهر
زن اختیار شوهر کردن نداشت.

مرد می‌توانست در چند مورد زن خود را طلاق گوید.

الف - در صورت فرزند نیاوردن

ب - جادوگری

ج - فاسد بودن اخلاق زن

د - پنهان کردن عادات ماهیانه

شرافت زن همینک شرافت مرد بود. در امر زناشوئی نجات زن مطمح نظر قرار گرفت

در صورت خیانت زن مرد می‌توانست زن را بقتل برساند.

در دوره ساسایان چند زن بودن معمول بود و اساس تشکیل خانواده بشمار میرفت

هر مرد به نسبت قدرت مالی خود می‌توانست زن بگیرد. تنها یکی از زنان سوکلی و صاحب حقوق کامل بوده است. در این دوره پنج نوع نکاح وجود داشته است:

۱ - زناشوئی پادشاه زن: در این نوع زناشوئی دختر بارضایت پدر بخانه شوهر میرفت و دارای امتیازاتی میشد که زنان دیگر از آنها محروم بودند.

۲ - زناشوئی ایوگ زن: در این نوع ازدواج زن شرط میکرد که پسر نخستین او متعلق به پدر زن باشد. کسانی که دارای اولاد پسر نبودند دختران خود را با این شرط و با این نوع نکاح شوهر میدادند و پسر دختر خود را به پسری قبول میکردند که خلف پدر بزرگ و وارث او بشمار میآمد.

۳ - سذر زن: در این نوع زناشوئی شرط میشد که نخستین پسر دختری که شوهر منماید متعلق به شخصی باشد که دارای فرزند نیست.

۴ - چاکر زن: زن بیوه‌ای که بار دیگر شوهر میکرد چاکر زن خوانده میشد.

۵ - نکاح خود سرایزن: چنانچه دختری بدون رضایت پدر و مادر خود سرانه شوهر میکرد خود سرایزن نام می‌گرفت.

مهر - مهریکی از شرایط ازدواج در زمان ساسانیان بود . با ازدواج دختر کلیه حقوقی که پدر نسبت بد ختر داشت به شوهر انتقال می یافت . پس از سلط امرا و گرویدن ایرانیان بدین اسلام در حقوق خصوص از تظر ازدواج و طلاق تغییراتی حاصل شد که اجمالا در قانون مدنی از ماده ۱۰۳۴ پی بعد در مرور ازدواج از ماده ۱۱۳۲ تا ۱۱۵۷ در طلاق منعکس است و فصول مختلف خواستگاری - تابعیت صحی برای ازدواج موافق نکاح شرایط صحت نکاح و کالت در نکاح نکاح منقطع مهر حقوق و نکالیف زوجین نسبت بیکدیگر - انحلال عقد نکاح فسخ نکاح و طلاق آمده است .

صور ازدواج در ادیان مختلف

در دین زردشت ازدواج یک امر اجباری است . پدر و مادر موظف هستند که برای فرزندان خود همسر انتخاب نمایند و نظر غائی از ازدواج تولید نسل است بهمین جهت اگر مردی بی اولاد وفات می یافتد بهر ترتیبی بود برای او فرزند خوانده انتخاب می کردند . طلاق در دین زردشت اختیاری نیست و مواردی دارد .

در دین یود چون زنان بعد از ازدواج از در ارث نمی بزند ارث آنها همان جهیزیه است که بخانه شوهر می بزند که چون مهر بزند شوهر می ماند چنانچه ازین برود شوهر مسئول است . مهر در این دین عند المطالبه نیست و فقط در دو مورد زن میتواند

مهر خود را مطالبه نماید :

- ۱ - پس از فوت شوهر
- ۲ - در صورت وقوع طلاق

چنانچه مرد عمدتاً ازداد نفقة خودداری نماید یا زنش را کنک بزند واخانه بیرون کند

و این کار را مکرر کند در این صورت نیز حکم پرداخت مهره و نفقه و طلاق ساد رخواهد شد
و مراجح رسیدگی دادگاه شهرستان می باشد . از زنان رشغ زنان یهودی می توانند با رضایت
شوهر شغلی را که متناسب با سخنیت و شئون خانواده باشد انتخاب نمایند و داشتن شغل
برای زنان بلا مانع است .

در قرابت نیز باعمه و خاله و مادر و مادر تابه بالا دختر بد ریاد ختم مادر از همسر بگر
و دختر برادر نمی توان ازدواج کرد . در حال حاضر مردان یهودی یک زن بیشتر نمی گیرند
مگر اینکه ثابت شود زن اولی دیوانه یا بیمار علاج ناپذیر است در بحث تیکه مرد توانائی
جسمانی و مالی داشت از نظر شرع می تواند تاسه زن داشته باشد . در موقع طلاق حق رجوع
برای مرد وجود ندارد مگر اینکه خود زن بخواهد آنوقت درباره ازدواج می کند .
در دین یهود کس که از اولاد حضرت مارون است در حکم سادات است حق گرفتن
زن مطلقه دیگران و حتی خود را ندارد .

بطور کل در دین یهود طلاق کمتر صورت می گیرد مگر ثابت شود زن برخلاف شرع کاری
انجام داده است چون خیانت فاحشگی بآبرو کردن شوهر خورانیدن غذاهایی چون
گوشت خوک رست و گره باو و ازاین قبیل . اگر مرد یهودی زنش را طلاق داد و آن زن با مرد
دیگر ازدواج نمود در صورت فوت شوهر دو یا مطلقه شدن ازاو زن نمی تواند با شوهر اول
ازدواج کند . همچنین اگر مردی زنش را سه دفعه طلاقی داد دیگر نمی تواند با آن زن
ازدواج نماید ولی هر دو طرف بازدواج راضی باشند .

سنت براین است که زن پیر بمرد جوان شوهر نکند مرد پیر هم زن جوان نگیرد
معمولًا تا ۱۵ سال اختلاف سن در ازدواج منع ندارد ولی این نوع ازدواج های خیلی کم است .

شرع اسن مجاز برای ازدواج در دختران ۱۲ سال به بالا و در پسران ۱۸ سال به بالا
می باشد و برای دختران تا سن ۱۵ سالگی ازدادگاه معافی شرط اسن گرفته میشود ، ولی
اگر پسری دارای این معافی نیز باشد دفاتر ازدواج کلیمی ها شرعا آن را ثبت نمی کند
چون مرد باید عاقل و رشید باشد .

در دین مسیح نیز ازدواج جنبه مقدس و عالی دارد زن و شوهر روحی واحد بشمار
می آیند که ریاست خانواده باشوه را است . تجرد در این دین مذموم نیست چون عقیده
دارند شخص مجرد درباره خداوند اندیشه می کند ولی مردان زن دار وزنان شوهردار
در امور دنیوی فکر می کنند و تجردی که منجر بفساد گردد تقبیح شده است .
در انجلیل حدودی برای ازدواج با خوش و بیگانه تعیین نشده اما کس که با غیر مسیح
ازدواج نماید از کلیسا طرد می گردد و مرد مسیحی بیش از بیت زن نمی تواند داشته باشد .
در دین مسیح طلاق حرام است زن پس از مرگ شوهر می تواند شوهر دیگر انتخاب نماید
 فقط در مردم زنا بشوهر اجازه داده شده است که زنش را رها سازد .

بعد ما جدائی جسمانی که می توان آن طلاق موقت نام نهاد بین مسیحیان
معمول گردیده و فرقه پروتستان استثنای طلاق را جایز میداند .

ازدواج در اسلام اسلام قبل از هرجیز بر روی نسل که بعد از خانواده ها بجای
میماند و افراد آینده اجتماع را تشکیل میدهند نظر تاطخ ابراز میدارد . یکی از همین ها
بهداشت و تربیت فرزندانی است که از پدر و مادر در ریک خانواده چشم بجهان میگسایند .
تعريف که قرآن کریم از ازدواج کرد و مشتمل است بر مودت و رحمت از همسری و
همقدرتی طرفین عقد صمیمیت مغلصانه بین آنها مقتضای مودت میل شدید طرفین
بیکدیگر است پس باید یکدیگر را قبل از عقد بیینند تا اخلاق و روحیات هم را بدانند .

رسول خدا (ص) فرمود کس که ازدواج کند نصف دینش را حفظ کرد، و بازمیفرماید
بنا، و سازمانی در اسلام نزد خدا بهتر از بنا، و سازمان ازدواج نیست.
اسلام در ازدواج حقوق زن و مرد را مساوی قرار داده است.
شرایط عمد و معمم زناشوئی و نکاح در اسلام عبارتند از:

- ۱ - نبودن زن در نکاح وعده مرد دیگر نیستند.
  - ۲ - مرد نباشد یعنی زنان و مردانی که از نظر مبانی دین سنت باشند قابل نکاح
  - ۳ - زندiq نباشند. زنان و مردانی که بقیامت خدا و رسول او ایمان ندارند و اصول دین آنان متزلزل است قابل تزویج نیستند.
  - ۴ - اباحتی نباشد.
  - ۵ - بسبب شیرخورد ن بریکد یگر حرام شده باشند.
  - ۶ - مردانی که چهار زن عقدی داشته باشند وارد پنجمش را نسایند آن عقد باطلست.
  - ۷ - زنی که سه مرتبه بنکاح مردی درآمده باشد چهارمین مرتبه آن امکان نیز نیست.
  - ۸ - طفلی که نابالغ باشد.
  - ۹ - زنی که در حال احرا، یا حج عمره باشد عقد آن باطل است.
- اسلام در مورد مهریه زنان نیز دستوری داده است.

حضرت محمد در مورد مهریه زنان میفرماید از شانه مبارک بودن زن خواستگاری آسان و مهریه سبک است. در ضمن اسلام در مورد تعدد زوجات من‌گوید نکاح چهار زن نیز بشرطی جایز است که شخص بین آنها بعدل رفتار کند.

- خصوصیاتی که به مسلمین اختصار دارد عبارتند از:
- ۱ - نهادهای زناشوئی خانواده پدر مداری و متکی بر اصل و نسب پدر همراه با حاکمیت مر

۲ - تأکید بر روی روابط جنس

۳ - چند همسری

۴ - آسانی ازدواج مجدد بیوه ها با رعایت فاعله محین

تاریخ ازدواج :

از تاریخ و زمان پیدایش انسان ازدواج وجود داشته است. در حقیقت می‌توان گفت مجموع موجودات نایه از قبیل گیاهان و حیوانات و انسان بد و جنس نر و ماده تقسیم شده و اجتماع نر و ماده موجب ایجاد و تکثیر آن نوع شده است. در حقیقت اولین قانون تکثیر جمع نر و ماده می‌باشد.

در عالم انسانیت تجمع نر و ماده با رعایت قانون و مقررات خارج ازدواج نامیده می‌شود. برای آنکه ضمن تکثیر نوع تکامل نوع هم انجام بذیرد لذا قانون و مقررات بترتیب یک بحد از دیگری به منظور تکامل برقرار شده که اگر آن قانون و مقررات یکی بحد از دیگری انجام شود آن موجود بدرج سیر تکاملی خود را می‌پیماید و یکم آن خود میرسد.

تاریخ بشر همین تکامل را بدرج نشان داده است و تمدن بشر بدرج پیش رفته است. مکتب ادیان هم یکی پس از دیگری ظاهر شده و قانون و نظام اجتماعی را تعیین کرده که متناسب باشد بشر بوده است. ازدواج هم مثل تما، امور دوستی و تکامل را بدرج پیموده است یعنی در ابتداء هر زن و مردی که در دسترس نزد یک یکدیگر بوده اند با هم ازدواج می‌کردند مثلاً ازدواج بین محارم حتی پدر و دختر- پسر و مادر معمول بوده و ازدواج خواهر و برادر که خیلی رایج و زیاد انجام می‌شده است و هیچگونه قبح وضعی نداشتند. غالباً زن هر مرد مانند مانعک و اموال او به پسرش منتقل می‌شود.